

V času koronakrize je izpostavljenost nasilju najvišja na vstopnih točkah v zdravstvene ustanove, točkah jemanja brisov, testiranja in triaže ter tudi v urgentnih centrih, kar ne pomeni, da do nasilja ne prihaja tudi na drugih delovnih mestih v bolnišnicah, domovih za starejše ter drugih socialnovarstvenih ustanovah. / foto: Luka Cjuha

V ČASU EPIDEMIJE SO ZAPOSLENI V ZDRAVSTVENI NEGI ŠE POGOSTEJE TARČE NEZADOVOLJSTVA OSKRBOVANČEV IN NJIHOVIH SVOJCEV

Nasilje je izbira, ki je ne smemo dopuščati

Če so nekoč medicinskim sestram govorili, da naj potrpijo, ko nanje vpijejo bolniki, danes ni več tako – Zaposleni vseh primerov še vedno ne prijavljajo

Tjaša Lampret

Najhuji trenutki boja z epidemijo covid-19 so širni javnosti neusmiljeno razgalili globoko zakoreninjeno težavo, s katerimi se pri svojem delu srečujejo zaposleni v zdravstveni negi. Izmučeno in kronično kadrovsko podhranjeno osebje je delo za podcenjeno plačilo opravljalo na skrajnem robu zmogljivosti, tudi ko so okužbe zdesetkale njihove vrste.

Na katastrofalno stanje, ki ga je koronakriza le poglobila, že leta opozarjata vodilni področni organizaciji, Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije in Sindikat delavcev v zdravstveni negi Slovenije. V dobrem letu dni, ko so se kadri v zdravstveni negi na številnih delovnih mestih v epidemiološko zaostrenih delovnih razmerah utapljali v delu, se ob tem soočali s stiskami doma in tudi s številnimi smrtni oskrbovancev na bolj izpostavljenih delovnih mestih, ko so politični odločevalci obljubljali rešitve. A do danes, ko se pod dokumente ministristva za zdravje podpisuje že tretji minister, se ni zgodilo še nič.

Jezo »pokasirajo« zaposleni

Z epidemijo in epidemičnim razmeram prilagojenim organiziranjem dela so se že tako nezavidljivi

pogoji dela v zdravstveni negi le še otežili. Spomnimo na vse spremembe na področju naročanja in obravnave bolnikov po bolnišnicah in zdravstvenih domovih, zahteve po uporabi telefonov in e-pošte, prepovedi obiskov svojcev, strožji nadzor ob vstopu v ustanove, na organiziranje rdečih, sivih in belih con v domovih starejših občanov, posledične prekinitev stikov med varovanci in njihovimi svojci ter tudi prostovoljci – z izrednimi ukrepi se je ustvaril prostor tudi za kratke stike med zaposlenimi, bolniki oziroma oskrbovanci in njihovimi svojci. Ob velikem nezadovoljstvu ljudi, ki so jih ukrepi prizadeli, teh ni bilo malo.

Slavica Mencinger, predsednica Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije, ne dvomi, da je v času koronakrize več nestrpnosti in nezadovoljstva, kar se kaže tudi kot otežena in neprilagodna komunikacija uporabnikov oziroma njihovih svojcev, prihaja pa tudi do groženj s fizičnim napadom.

Podatki o različnih oblikah nasilja nad zaposlenimi se beležijo in rešujejo znotraj posamezne organizacije, nacionalne baze podatkov, ki bi omogočila resnejši pregled, ni. Kadar zaradi teže dejanja v dogajanje poseže policija, je incident za beležen v policijski statistiki, kjer pa podatkov o tem, denimo, kolikokrat so zaradi nasilja morali pos-

redovati v lanskem letu v zdravstvenih ustanovah ali domovih za starejše, ločeno ne vodijo.

Podatki in raziskave, ki dajejo vpogled v stanje o nasilju, so zelo pomembni, je pa še bolj pomembno, kaj bomo z njimi naredili, kakšne aktivnosti, ukrepe in rešitve bodo vpeljane na njihovem temelju, pravi **Irena Špela Cvetežar**, direktorica Doma Tisje in vodja delovne skupine za nenasilje v zdravstveni in babiški negi pri Zbornici zdravstvene in babiške nege Slovenije. Vsak primer nasilja je nedopusten, je pa treba vzpostaviti sistematične pristope k njegovi obravnavi, kar zajema vse od sprejetja protokolov in pravilnikov ter politike ničelne tolerance do nasilja v zdravstvenih ustanovah. Nujna je tudi seznanjenost zaposlenih s postopki poteka obravnave, pravicami in možnostmi podpore, ki jim je na voljo.

»Ključno je zavedanje, da je nasilno dejanje izbira in da ga ne smemo dopuščati. Da je neprimerno, da v zdravstveni ustanovi svoje mnenje izražas na agresiven način – vse je namreč mogoče povedati drugače in reševati nastale situacije,« pojasnjuje Irena Špela Cvetežar.

Pri Zbornici zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zvezi strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije so sicer za leto 2020 načrtovali izvedbo raziskave, ki bi pokazala, katere so trenutno prevladujoče oblike nasilja, podatke pa bi lahko primerjali s prejšnjimi

► **Irena Špela Cvetežar**, VODJA DELOVNE SKUPINE ZA NENASILJE V ZDRAVSTVENI IN BABIŠKI NEGI PRI ZBORNICI - ZVEZI IN DIREKTORICA DOMA TISJE V ŠMARTNEM PRI LITJI:

»Med dejavniki tveganja nasilja v domovih za starejše ločimo tri sklope: okoljske, organizacijske in lastnosti posameznika. Velike spremembe, ki so jih dožveli zavodi, so dejavnike tveganja nasilja še povečale.« / foto: Luka Cjuha

raziskavami, vendar zaradi covid-19 ni stekla.

Zastavljeni cilj delovne skupine je jasen: »Izhajamo iz ničelne tolerance do nasilja na delovnem mestu in želimo delovno okolje brez nasilja. H kulturi nenasilja moramo prispevati vsi.«

Slavica Mencinger v luči s covidom povezanih sprememb in ob siceršnji ničelni toleranci do kakršnega koli nasilja nad zaposlenimi v zdravstveni negi in zdravstvu nasploh pravi, da na neki način razumeje uporabnike, ki jim zaradi koronakrize ni lahko.

»Zadeve se tako rekoč spreminjajo iz dneva v dan, vedno več je omejitev in pravil, ki velikokrat niso življenjska in tudi za zaposleni se spra-

Ste vedeli?

Medicinske sestre vsega sveta 12. maja že od leta 1965 praznujejo mednarodni dan medicinskih sester. Na ta dan se je leta 1820 rodila prva medicinska sestra na svetu, britanska humanistka in ustanoviteljica sodobne zdravstvene nege **Florence Nightingale**.

šujemo o smiselnosti nekaterih ... Ljudje težko pridejo do nekaterih storitev ali informacij, da ne govorim, ko so praktično tedne in mesece izolirani od svojcev v domovih starejših občanov ali bolnišnicah. Nekateri se niti posloviti ne morejo oziroma niso prisotni ob posiljanju njim ljube osebe. Vse to in še kaj nedvomno sproža pri ljudeh veliko stisk, žalosti in tudi jeze, ki jo žal v glavnem 'pokasiramo' prav zaposleni v zdravstveni negi, ki smo nekakšna bariera med pacientom, svojci in zdravnikom.«

Tudi kričanje oblika nasilja

Positivno je, da se odnos do nasilja na delovnem mestu kot tudi v družbi spreminja, dolgoletna opažanja stme Irena Špela Cvetežar. »V 20 letih, odkar deluje naša de-